

Nostalji

kalan

reklamlar

■ Cansu MANSUR

GİRİRGİ süpürge'den Jill çoraba, Akif çamaşır sularından Mintax deterjanla, Perma Sharp jiletten İdeal marka bisküviye, Vita yağdan Elvan gazozlarına, Mabel çikolatadan, Minti sakıza, Gripin'den çakar çakmaz çakan çakmaz Tokai'ye, Ali Desidero'lu Derby jilete kadar bir döneme damga vuran ürünlerin reklamları, artık nostaljiye kaldı. Ancak, zihinlerde yer edinilen bu ürün ve reklamlar, Türkiye'de markalaşma yolunda kat edilen mesafeyi de gözler önüne seriyor.

Gürültü, evlerin vazgeçilmez temizlik aracı olurken, Akif çamaşır suları ve Vim deterjan da daha güçlü daha iyi temizlik iddiasıyla piyasaya çıkmıştı. 1980'li yılların popüler buluş deterjanı Mintax ise kadınlara temizlikte kolaylık sağlama iddiasındaydı. Tolon buluş makinaleri, ev kadınlارına buluş کردlerini unutturmay, Telefonken marka radyolar da evleri konser salonuna dönüştürmeyi amaçlıyordu. Günümüzde

kalorisi düşük, light ürün trendinin tam tersini savunan Hasan Özlü Unlar ise fazla vitamini, yüksek kalorisiyle ön plana çıkmayı hedefliyordu. Dünyadaki kremlerin en iyisi olduğunu savunan Altın Krem'de reklamları genç kızlara evliliğin kapılarını araladığını savunuyordu.

Teneke kutuda bisküvi

1970'li yıllarda bisküviler henüz tefel ambalajlarda değil, bakkallarda ve teneke kutular içinde açık olarak satılıyor. Teneke kutuların ön kısmında tüketicinin satın almadan önce görmesini sağlayan cam kapaklar bulunuyordu. Kapak, içindeki bisküvilerin bayatlamaması için sürekli kapalı olur, camdan içinde hangi tür bisküvi olduğu görüldü. Bu yüzden bu camlar sık sık yenilenecek türün teşhirine de önem verildi. Dükkanların giriş kapısının yanında sıralanan teneke bisküvi kutulardaki bisküvi bakkal tarafından bir kese kâğıdına dolduruldu tartılarak müşteriye sunuldu. Pakete girilen eski bisküvi, 1940'lı yıllara ait olan teneke

kutu içindeki İdeal markalı bisküvilerdi. Bunun dışında aynı yıllara ait Haylaye bisküvilerini izleyen ve en bilinen markaları ise; Ülker, Eti, Kent, Önder, Şişkek, Bifa ve Besler'di. 1991'de Ülker'in pazara sunduğu Biskrem, bisküviye çikolata zevkini katan ilk dolgu teneke bisküvi olarak pazar için büyük bir yenilikti. Akışkan çikolata kreması, ağızda dağılan kurabiyesi ve mozaiik deseni ile dikkat çeken Eti Tutku'nun tüketicilere sunulması ise 2001'de gerçekleşti.

Arap sabun dönemi

Deterjanların henüz günlük hayata fazla girmediği yıllarda, temizlik işlerinde ağırlıklı olarak arap sabunu ya da beyaz kalıp sabunlar kullanılıyordu. Kalıp sabuna göre temizleme kabiliyeti daha yüksek olan arap sabunları bakkallarda, keskin kokuşundan dolayı dükkanın genellikle dışına konular bir tenekenin içinde muhafaza edilirdi, bakkal tarafından metal bir kaşık yardımıyla da naylon torbalara doldurulduktan sonra tartılarak satıldı. Yerlerin, merdivenlerin, çamaşırların antilması işlemlerinde kadınların

en büyük yardımcısı olan arap sabunları diğer markaların yardımıyla günümüzde önemini yitirdi. Pazanın gereksinimlerine ve tüketici isteklerine kulak veren Duru beyaz kalıp sabunları, ilk kez 1967'de üretilmeye başlandı. 1889'dan bu yana üretilen Haç Şakır kalıp sabunlarının dışında, limon kokulu ve renkli sabunlarla öne çıkan Duru devreye girdi. İpek Kağıt ise Türkiye'nin ilk rulo halindeki tuvalet kağıdını 1970 yılında piyasaya sürdü.

Tüketicilerin tam ekmeğe almaya başladığı 1980'li yıllarda UNO'ya üretime başlandı.

Göz ahçı şekerlemeler

Bakkallarda yeşil, mavî ve kırmızı gözahçı renklerdeki şemsiye görüntümlü çikolatalar da çocukların gözdesiydi. Ambalajında arap kızı resminin yer aldığı Mabel sakız ve çikolataların yanı sıra, Minti, Pembo ve Tipitip marka sakızlar, altın para görüntümlü çikolatalar da o dönem çocukların gözdesiydi. Bu yıllarda yine Bidi cola, Elvan Gazoz, oralet önde gelen markalar arasında yerini alıyordu. 1944 yılında küçük

İlk taksitli satışlar

İLK defa 1957 yılında açılan mağazada kadın, erkek, çocuk giyimlerini satışa sunan Yeni Karamürsel Mağazası'nın reyonlarında hazır giyim ürünlerinin de yer alması, 1957 yılı için büyük bir yenilik oldu. YKM'de 1961'de aylık sistemine geçildi. 1970'lerde çok katlı mağazacılık başladı. Türkiye'de ilk taksitli satışları başlatan Yeni Karamürsel Mağazaları, aynı zamanda 1950'li yıllarda aylık taksitli borç tutarlarını müşterilerine mektupla yollayan ilk mağaza oldu.

Etimek kadınların vazgeçilmez oldu

1970'lerde Eti bisküvi firması tarafından piyasaya sürülen, gevrek ve oldukça sert imal edilmiş, tost ekmeği ebatlarında dilimlenmiş olan "Eti-mek" adlı kuru ve az tuzlu besin, o yılların pratik zekah ev hanımları tarafından satın alındıktan sonra, mutfaqlarda türlü işlemlerden geçirecek misafirlerine sundukları ev yapımı pastaların ana malzemesi oldu.

bir fabrikayla bisküvi üretmeye başlayan

Ülker, ilk kez 1974'te Napoliten ismiyle çikolata pazarına girdi. Eti, pazara sunduğu çikolatala bar, tablet çikolata ve 2007'de tüketicilere sunulan bitter serisi ile de hem çocuk hem yetişkinlere ulaşmayı başardı.

Perma Sharp unutulmuyor

Arko, tıraş sabunu, kremi ve 1990'lardan sonra geliştirdiği kolonyası, losyon, el ve yüz kremleriyle de erkeklerin cilt bakımına ağırlık verdi. 1917 yılında İtalyen ve jilet üretimi gerçekleştiren Zaza ve ardından da Perma Sharp, alanında önde gelen markalarından... Gillette ise Türk pazarna pazar lideri Perma Sharp'ın satın alarak firması oldu seçti. 1970'lere artan talebi karşılayabilmek için marjın üretimini başlandı. Bu dönemde Şa ile beraber piyasaya sürülen Vita Yağ, şa teneke kutusu ve kırmızı büyük harflerden oluşan başlıt tipografik tarzı ile bir popüler kültür nesnesi oldu. Zeytinyağı'nın tüketiciler tarafından ön plana çıkması da 1995'teri buldu.

Nostaljide kalan ürün ve reklamlar

- Gırgır süpürgeден Jill çoraba, Akif çamaşır sularından Mintax deterjana, Pherma Sharp jiletten İdeal marka bisküviye, Vita yağdan Elvan gazozlarına, **Mabel** çikolatadan, Minti sakıza, Ali Desidero'lu Derby jilete kadar bir döneme damga vuran ürünlerin reklamları, artık nostaljide kaldı. Ancak, zihinlerde yer edinen bu ürün ve reklamlar, Türkiye'de markalaşma yolunda katedilen mesafeyi de gözler önüne seriyor.

